

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**ОСОБЛИВОСТІ ВТІЛЕННЯ КАЗКОВОЇ ТЕМАТИКИ В
ДИТЯЧИХ ХОРЕОГРАФІЧНИХ КОЛЕКТИВАХ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконав: студентка 2 курсу 16-
231М групи
Спеціальність 024 Хореографія
Вініченко Олена Олександрівна
Керівник: к.п.н. ст.викладач
Терешенко Н.В.

Рецензент: голова циклової комісії
«Народна хореографія» КЗ
«Херсонський фаховий коледж
культури і мистецтв» Херсонської
обласної ради Кізяков В.М.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 Теоретико-аналітична основа хореографічної композиції	6
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.....	6
1.2. Ідейно-тематична основа.....	10
РОЗДІЛ 2 Літературно-графічний аналіз хореографічної композиції	15
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору	15
2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту.....	16
2.3. Сценографія	26
ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31
ДОДАТКИ	34

ВСТУП

У сфері народної художньої культури дитячі хореографічні колективи є первинною сходинкою оволодіння мистецтвом хореографії. Різноманітні студії, школи, ансамблі, театри танцю охоплюють величезну кількість дітей різного віку і різних інтересів. Основні напрямки діяльності цих творчих об'єднань є навчальна робота, постановоча, концертна та ін. В процесі діяльності в кожному творчому колективі складаються певні традиції, формується індивідуальний стиль творчості, створюються концертні програми. У кожного з хореографів, керівників дитячими колективами можуть виникати питання, пов'язані з організацією уроку для дітей і змістом занять на початковому етапі навчання, з вибором методів активізації діяльності вихованців, з пошуком джерел створення репертуару, з визначенням принципів формування музичної культури дітей та ін.

Танець - це мистецтво, а всяке мистецтво повинне відображати життя в образно-художній формі. Специфіка хореографії полягає в тому, що думки, почуття, переживання людини вона передає без допомоги мови, засобами руху і міміки. Цьому діти вчаться з перших занять навчання хореографічному мистецтву, з перших танців. Репертуар дитячого хореографічного колективу складається з різних танців, тематика яких зрозуміла та близька дітям, відповідно віку. Складовою тематикою танцювального дитячого репертуару є казка.

Про навчання дітей хореографічному мистецтву присвячували дослідження А.Я. Ваганова, А.А. Горський, В. С. Костровицький, Ф.В. Лопухів, А.М. Мессерер і ін., методику навчання народному танцю розглядали Л.І. Клімов, І.А. Моїсеєв та ін., про викладання сучасного бального танцю писали А.Н. Белікова, А.А. Коваленко, В.І. Уральська і ін. Розробкою методичного забезпечення хореографічної діяльності дітей

у аматорському колективі займались Л. Бондаренко, Г. Березова, А.Тараканова, Т. Ткаченко та ін. Проблему формування репертуару дитячого хореографічного колективу досліджували О. Бурля, А. Шевчук, І. Тригуб, С. Тригуб та інші.

На сучасному етапі казкова тематика не часто використовується в процесі формування репертуару дитячого танцювального колективу. Тому тема використання казки в репертуарі дитячого хореографічного колективу є актуальною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Кваліфікаційна робота виконувалася відповідно до плану наукової діяльності як складова частина сучасного етапу комплексного дослідження кафедри хореографічного мистецтва «Формування професійно-творчих здібностей майбутніх хореографів в умовах освітнього процесу ЗВО»

Мета дослідження – дослідити місце казки в репертуарі дитячого хореографічного колективу на прикладі хореографічної композиції за мотивами казки Г.Х. Андерсона «Дюймовочка»

Завдання дослідження:

1. Надати історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції «Дюймовочка»
2. Розробити ідейно-тематичну основу композиції.
3. Визначити композиційно-архітектонічну побудову твору
4. Надати графічну таблицю твору та опис хореографічного тексту.
5. Розробити сценографію до хореографічної композиції «Дюймовочка»

Виявлена проблема зумовила формулювання об'єкта і предмета дослідження.

Об'єктом дослідження процес формування репертуару дитячого хореографічного колективу

Предметом дослідження є місце казки в репертуарі дитячого хореографічного колективу

Методи дослідження: наглядний метод; метод порівняння; метод емоційного впливу, метод аналізу.

Наукова новизна одержаних результатів: запропоноване трактування втілення казкової тематики в репертуар дитячого хореографічного колективу на приклади хореографічної композиції «Дюймовочка»

Практичне значення одержаних результатів.

Результати дослідження та хореографічна композиція «Дюймовочка» можуть використовуватися в репертуарі дитячих хореографічних колективів.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження обговорювалися на засіданні кафедри хореографічного мистецтва, викладалися на 11 Усеукраїнській (з міжнародною участю) науково-практичній конференції «Актуальні проблеми мистецької освіти у системі вищої школи» (30.10.2020 р. ХДУ, Херсон).

Публікації. Основні моменти дослідження викладені у статті «Казка в репертуарі дитячого хореографічного колективу» (альманах «Магістерські студії» ХДУ, 2020 р.)

Структура. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції

Дитячі хореографічні колективи є дієвим засобом естетичного виховання підростаючого покоління, керівник повинен направити свою діяльність на розвиток здібностей у вихованців сприймати, відчувати і розуміти прекрасне, творчо самостійно діяти, долучаючись до художніх цінностей.

З професійної точки зору хореографія вчить дітей красі і виразності рухів, формує фігуру, розвиває фізичну силу, витривалість, легкість, сміливість. А також, завдяки систематичній освіті та вихованню формується танцювальна культура, розвиваються музичні здібності, що допомагає більш тонкому сприйняттю професійного мистецтва і всього прекрасного.

Танець хвилюючи виконавців, викликаючи яскраві емоційні реакції, формує здатність відчувати характер, співпереживання і виявляти своє ставлення, відрізнити добре від поганого, добре від злого. Все це створює необхідні умови для виховання моральних якостей учнів колективу. Необхідно враховувати і пізнавальне значення танцювального мистецтва, так як в ньому відображені життєві явища, характери і образи, збагачення дитини новими уявленнями і знаннями. Хореографічний колектив повинен стати хорошою школою спілкування, де закладаються основи дружби, взаєморозуміння, взаємовиручки, відповідальності, вміння поєднувати суспільні та особисті інтереси, відчувати радість колективної праці. Керівнику, який працює з дітьми необхідно розуміти,

що знання в танцювальному колективі спрямовані не тільки на створення пластичного образу або хореографічного твору, але і є джерелом перетворення вихованців як особистостей [2, с. 7].

Невід'ємною частиною навчального процесу дитячого самодіяльного хореографічного колективу є концертна програма. Вона дає можливість підвести підсумки певного етапу роботи, отримати суспільну оцінку, пізнати радість творчої діяльності.

Л. Шевіла зазначає, що «підбір репертуару вимагає від художнього керівника чіткого перспективного бачення педагогічного процесу як цілісної і послідовної системи, в якій кожна ланка, кожен структурний підрозділ, кожен фактор доповнюють один одного, забезпечуючи тим самим рішення єдиних художньо - творчих і виховних завдань» [25, с. 3]. Одним з критеріїв при підборі репертуару, є його реалістичність, відповідність репертуару технічним, художнім і виконавською можливостям учасників.

Репертуар має величезне значення у вихованні естетичної, творчої особистості. Правильно підібраний репертуар забезпечує можливість вирішення художньо-творчих і виховних завдань одночасно. Чим багатше і різноманітніше репертуар колективу, створений художнім керівником з різними індивідуальностями і творчим почерком, тим ширше можливості для розкриття юних обдарувань. Справжнє творчість не визнає готових рецептів і правил, і кожна хореографічна постановка, як будь-який твір мистецтва, вимагає оригінального рішення, індивідуального підходу [4, с. 57].

При підборі репертуару, слід враховувати ряд принципів:

1. Справжня художня цінність танцювальної постановки, провідність художніх образів.
2. Відповідність танцювальної постановки технічним можливостям дітей.

3. Принцип від простого до складного.

4. Наявність різних за видом і формам танцювальних постановок.

Одним з джерелом формування репертуару дитячого хореографічного колективу є казка.

Значення казок у вихованні дітей важко переоцінити. Накопичуючи в собі мудрість попередніх поколінь, вони знаходять воістину чарівну силу: навчальну, розвиваючу, що зцілює. Варто відзначити, що казки впливають на формування мислення дитини, на його поведінку протягом всього дитячого віку, починаючи з пелюшок [26].

Спочатку діти вбирають інформацію про найпростіші цінності і поняття разом з материнськими піснями, віршами, приказками. Після двох років, починається виховання казкою. Діти найкраще сприймають інформацію, подану в ігровій формі.

Серйозні моралі дорослих швидко стомлюють дітей, не досягаючи своєї мети. У той же час за допомогою казкових героїв можна пояснити їм все ті ж прописні істини, але зробити це в легкій, доступній для дитячого розуміння формі. Казки по праву вважають найпотужнішим інструментів навчання дітей. Вся справа в тому, що вони дають так звані непрямі настанови. Діти мислять образами, їм набагато простіше уявити собі ситуацію з боку, де головними героями є казкові персонажі. Саме на прикладі героїв казок найкраще засвоюється важлива життєва інформація [26].

У казках дуже яскраво наводяться різні характери та протиставлення: хоробрість і боягузтво, багатство і бідність, працьовитість і лінь, кмітливість і дурість. Поступово, без тиску та втручання з боку дорослих, діти вчаться відрізняти добро від зла, співпереживати позитивним героям, подумки проходити разом з ними через різні труднощі і випробування. «Казки не розповідають дітям про

існування драконів. Діти вже знають, що дракони існують. Казки розповідають дітям, що драконів можна перемогти». - Г.К.Честерон.

Використовуючи казки в репертуарі дитячого танцювального колективу, ми знайомимо дітей з жанрами хореографічного мистецтва. Діти разом з лулюбленими героями переживають трагедію, драму, а також радіють і жартують разом з ними.

Для знайомства дітей з добром і злом, драмою і трагедією ми обрали казку Ганса Християна Андерсена «Дюймовочка».

Казка про Дюймовочку прийшла до датської дівчорі в 1835 році в складі збірки «Казки, розказані для дітей». Коли саме була написана чарівна історія про подорожі маленької дівчинки, так і залишилося загадкою. Андерсен довго не віддавав до друку нові твори - відкладав на редагування.

При створенні персонажа автор почерпнув натхнення з легенд про маленький народ, та ще й персонаж Шарля Перро Хлопчик-мізинчик знаходився на хвилі популярності. Але Дюймовочка може похвалитися і реальним прототипом - їм стала Генрієтта Вульф, донька датського перекладача Шекспіра і Байрона. Невисока горбата жінка з ангельським характером дружила з Гансом. Прообраз знайшовся і у крота: кажуть, що цього персонажа казкар списав зі строгого шкільного вчителя [18].

Опублікований твір не викликав захоплення у критиків. Літератори залишилися незадоволені простотою мови викладу і відсутністю моралі, адже в ті часи цінувалися повчальні нотки і яскраво виражена мораль. Зате читачі з захопленням прийняли нову казку Андерсена, а це важливіше оцінок знавців літератури.

Десять років «Дюймовочкою» зачитувалися виключно жителі рідної країни. Тільки в 1846 році пригодам маленької дівчинки вдалося потрапити за кордон. Їх перевели на англійську, а потім і на інші європейські мови.

І всюди персонаж називали по-різному. Наприклад, на батьківщині героїню казки величали Томмелісе, що в перекладі означає «Лисиці розміром з дюйм», в Англії і у Франції - Тамбеліна і Пуселіна (і те й інше перекладається як великий палець на руці), а в Чехії просто - Маленков.

До українських читачів персонаж дійшов, як завжди, із запізненням. В кінці 19 століття за адаптацію казок датського письменника взялося подружжя Петро і Ганна Ганзен, дбайливо зберігаючи елементи оригіналів. У першому перекладі дівчинку звали Лізок-з-вершок, в Дюймовочку вона перетворилася пізніше.

1.2. Ідейно-тематична основа

Тема: пошук життєвого шляху

Ідея: пошук ідеї в своєму житті. Розкриття алегоричного образу.

Надзавдання: пошук свого місця у житті. Не зважаючи на життєві проблеми, не зупинятись, рухатись до своєї мети, зробити правильний життєвий вибір .

Наскрізна дія: Намагання дюймовочки знайти себе в життєвому просторі.

Конфлікт: світ добра, культури, гармонії душі протидіє світові невихованості, багатстві, осудження.

Танцювальна форма: хореографічна казка

Жанр: лірично-драматична казка

Види танцювальної лексики: класична хореографія, вільна акробатика, елементи сучасної хореографії.

Лібрето Одного разу в Данії з бутона квітки, що тільки розпустилася, з'явилася на світ дівчинка не більше людського пальця. У будинку своєї матері Дюймовочка не прожила і двох днів - незабаром

героїні належало відправитися в неймовірну подорож, в якій відбулося знайомство з добром і злом цього світу

1 епізод

Одного разу, маленьку, гарненьку дівчинку побачила Жаба, яка мешкала у болоті, яке знаходилось недалеко від дому, в якому мешкала Дюймовочка. Жаба вирішила одружити свого сина та Дюймовочку.

Пізньою ніччю жаба викрала маленьку дівчинку та принесла її до страшного болота. Коли Дюймовочка проснулась, то побачила навколо себе велику кількість жуків, комах та жабенят. Вона злякалась. Відчуття жаху заповнило душу та серце маленької дівчинки. Серед мешканців болота з'являється Жаба та її бридкий син. Жаба намагається одружити Дюймовочку та Жабеня. За допомогою жуків та риб наша героїня змогла втекти...

2 епізод

Після того як Дюймовочка втікла, Жабеня дуже засмутилось. За своїм характером це було маленьке безхарактерне створіння. Мама жаба дуже любила свого синочка, тому намагалась всіма засобами його заспокоїти. Не відразу їй це вдалось, але Жабі вдалось заспокоїти та вкласти спати Жабеня.

3 епізод

Переживши велику кількість пригод, Дюймовочка зустріла ластівку. Ту саму, яку вона колись своїми гіркими гарячими сльозами зігріла та врятувала від холоду. Ластівка дуже зраділа побачивши свою рятівницю. Дюймовочка розповіла Ластівці про свої пригоди, про Жабу зі своїм сином, про крота та Крису, та про те як вона мріє про велике кохання, про свободу та щасливе життя. Ластівка запропонувала маленькій дівчинці полетіти з нею до теплих країв.

В теплих краях Дюймовочка оселилася в квітці і зустріла короля ельфів, прекрасного і такого ж мініатюрного, як вона сама. Ельф і

Дюймовочка відразу ж полюбила один одного і стали чоловіком і дружиною. Так Дюймовочка стала королевою ельфів. Ельф подарував Дюймовочку свої крила і дав нове ім'я - «Майя» на честь весни.

Характеристика хореографічних образів

Дюймовочка - Маленька чарівна дівчинка, яка народилась та жила в квітці на підвіконні.

Жаба Стара, жахлива зелена, груба і страшна, яка мешкає в болоті та дуже любить свого синочка.

Син жаби Такий же мерзенний і потворний, як і його мати.

Ластівка маленький бідний птах, яка випадково поранила крило, і не зуміла полетіти в теплі країни. Ластівка замерзла і впала, але її відіграла Дюймовочка. Навесні, в знак вдячності птиця запропонувала маленькій дівчинці полетіти удвох з нею в теплі краї.

Ельф це казковий король ельфів. Він був маленький, як і Дюймовочка, але у Ельфа були крила.

Аналіз музичного супроводу. Хореографічна композиція за мотивами казки Ганса Христіана Андерсена «Дюймовочка» поставлена на пісні композитора Євгена Крилатова, вірші – Юрія Ентіна, у виконанні Мілли Мутанни та Світлани Крючкової.

Євген Павлович Крилатов народився 23 лютого 1934 року в місті Лисьва Пермської області. Тяга до музики у майбутнього композитора проявилася рано. Дитиною він любив слухати патефон, буквально не відходив від чорної радіотарелки на стіні.

Закінчивши Мотовилихинську музичну школу, Крилатов надійшов в Пермське музичне училище. У 14 років у Євгена Крилатова будинку з'явився перший інструмент - рояль- «прямострунка».

У Московській консерваторії (1953-1959) Євген Крилатов навчався відразу на двох факультетах: по класу композиції у професора М.І. Чулаки

і по класу фортепіано у В.Н. Натансона. Композиторський курс, на якому навчався Євген Крилатов, був дуже сильним [6].

Серед дипломних робіт Євгена Крилатова - фортепіанний концерт, памірські капричіо, балет «Цветик-семицветик», який в 1965 році був поставлений у Великому театрі і йшов на його сцені протягом 5 років. У цей період композитор активно працює в драматичному театрі, його твори починають звучати по радіо. Він пише музику до вистав з «золотого фонду» театрального репертуару: «Недоросль» і «Лихо з розуму» в Малому театрі, «Ревізор» в Ризькому театрі російської драми, «Ромео і Джульєтта» в ТЮГЗі та ін.

Всього за роки творчої діяльності Євгеном Крилатовим створено велику кількість творів в різних жанрах: симфонічна, камерна, естрадна музика, музика для драматичного театру, радіо і телебачення. Але особливо плідна його творчість в кінематографі.

Початком його широкої композиторської популярності стала музика до мультиплікаційних фільмів. Євген Крилатов є автором музики до більш ніж 140 фільмів - документальних, художніх, телевізійних та мультиплікаційних. Крім широко відомих фільмів в творчому доробку Євгена Крилатова є картини, які особливо дорогі композитору. Серед них, фільм «Дюймовочка»

Музика видатного композитора надає реалістичності образам та наповнює композицію атмосферою чарівної казки та свята, даруючи глядачу радість та посмішку.

1 епізод

Лад - мінорний

Форму – пісня куплетна

розмір, 4/4

темп - повільний

загальну кількість тактів - 58

хронометраж – 2,31

2 епізод

Лад - мінорний

Форму – пісня, куплетна

розмір, 4/4

темп - повільний

загальну кількість тактів - 64

хронометраж – 2,24

3 епізод

Лад - мінорний

Форму – пісня, куплетна

розмір, 4/4

темп - повільний

загальну кількість тактів - 64

хронометраж – 2,47

РОЗДІЛ 2

ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору

Епізод 1.

Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	8 тактів	Дюймовочка прокидається у квітці на болоті.
Зав'язка	16 такти	Дівчину оточують жуки, комахи та жабенята
Розвиток дії	10 тактів	Дівчина намагається втекти з болота, але жуки та жабенята заважають
Кульмінація	8 тактів	З'являється Жаба з сином , відбувається сватання.
Розв'язка	16 тактів	Дюймовочка відкидає пропозицію Жаби та тікає з болота

Епізод 2.

Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	8 тактів	На сцену виходить Жаба, тримаючи на руках Жабеня.
Зав'язка	16 такти	Жабеня спускається з рук на підлогу та починає вередувати
Розвиток дії	24 тактів	Мама Жаба намагається привернути увагу сина. Пропонує спільні ігри та заняття. Жабення іноді погоджується на пропозиції мами, але потім знов бешкетує

Кульмінація	8 тактів	Мама Жаба залучає жабення до спільної гри. Їм добре разом. Жабення любить свою маму.
Розв'язка	8 тактів	Жаба заспокоює своє Жабення та на руках відносить до ліжечка. Вкладає синочка спати

Епізод 3

Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	8 тактів	На сцену виходить Дюймовочка. Засмучена. Бачить Ластівку.
Зав'язка	8 такти	Дюймовочка зустрічаються з Ластівкою, радіють зустрічі.
Розвиток дії	24 тактів	Дюймовочка розповідає Ластівці про свої пригоди та проблеми. За пропозиції пташки , герої вирушають до теплих країн
Кульмінація	16 тактів	Зустріч Дюймовочки та Ельфа
Розв'язка	8 тактів	Дюймовочки в країні Квітів

2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту

Умовні позначення

- Дюймовочка
- Жаба
- Жабеня
- Комахи
- Ластівка

- Ельф

1 epizod

Архітектоніка	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Експозиція		1-8 т.	З квітки кроками виходить Дюймовочка, пор-де-бра.
Зав'язка		9-10 т.	З лівої куліси в партері кроком «павучки» виходять комахи рухаються по колу. З Правої куліси напів стрибками вибудовуючи коло рухаються жабенята.
		11-12 т.	Кроком «комахи» та жабенята перешикуються на коло навколо Дюймовочки

		13-16 т.	<p>Рухаються по колу. Дюймовочка виконує пор-де-бра та обертається навколо себе.</p>
Розвиток дії		17- 26 т.	<p>Комахи та жабенята по черзі роблять випаді до Дюймовочки. Обертаються навколо себе. Приближуються до Дюймовочки та відходять від неї.</p>
Кульмінація		27-34	<p>Кроком пассе та стрибками виходить Жаба та Жабеня. Рухаються навкого Дюймовочкт, Роблять випаді та пор-де-бра. Жабеняти та комахи рухаються по півколу.</p>

Розв'язка		34-58 т.	Дюймовочка кроками відходить від Жаби, обертається навколо себе. Гранд пліє, Комахи та жабенята виконують коло навколо Дюймовочки. Жаба та її син не можуть потрапити в коло. Дюймовочка уходить в ліву кулісу.
------------------	--	----------	---

2 епізод

Архітектоніка	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Експозиція		1-8 т.	З Правої куліси вальсовим поворотом на 2 па виходить Жаба тримаючи на спині Жабенятка. На 8 такт жабеня спускається на підлогу.
Зав'язка		9-12 т.	Виконують комбінацію № 1

		13-24	Жабеня виконує 3 рухи «колесо» Жаба поряд кроки с «пружиною»
Розвиток дії		25-32	Комбінація № 2
		33-40 т.	Виконують рухи по колу. Жабеня кувиркається Жаба пристрибує. Бере Жабеня на руки обертається. Відпускає Сина. Разом виконують оберти.
		41-48 т.	Рухаються по колу та на авансцену колесом, кувирками та стрибками

Кульмінація		49-56 т.	Комбінація № 3
Розв'язка		57-64	Жаба бере Жабена на руки, похитує його, обертається. Рухається кроками до правої куліси. Кладе Жабеня на ліжко. Рухається навколо ліжка. Сідає на підлогу та засинає.

Комбінація № 1

1 такт – Пліє, кувирок

2- 3 такти – стійка на руках, рухи ногами «ножиці»

4 такт - крок -пліє, стрибок праворуч.

Комбінація № 2

1-2 такти – випади праворуч та ліворуч

3-4 такти – позування

5-8 такти – обертання Жаби навколо себе обертаючи Жабення за одну ногу та одну руку.

Комбінація № 3

1 такт - 3 кроки праворуч

2 такт батман тандю правою ногою

3-4 такти – повторення 1-2 тактів ліворуч

5-6 такти - вальсовий поворот на 2 па

7-8 такти – підтримка розніжка.

3 епізод

Архітектоніка	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Експозиція	8 тактів	1-8 т.	З правої куліси кроками на півпальцях виходить Ластівка. З лівої куліси кроками виходить Дюймовочка.
Зав'язка		9-16 т.	Комбінація №4
Розвиток дії		17 -24	Герої разом виконують пор-деОбра, фондю, виконують кроки навколо один одного
		25- 32 т.	Комбінація № 5

		33-40 т.	Повторення комбінації 4
Кульмінація		41-56 т.	Кроком на півпальцях виходить Ельф. Дюймовочка з Ельфом виконують комбінацію № 6
Розв'язка		57-64	Герої рухаються по колу, Ельф та Дюймовочка виконують комбінацію №7

Комбінація № 4

Вихідне положення: V позиція ніг, *epaulement croise*, ліва нога попереду, голова повернута ліворуч.

Перший такт.

На раз і - *demiplie* в V позиції.

На два і - права нога виводиться назад, носком в підлогу; руки піднімаються в I позицію, голова злегка нахиляється до правого плеча, погляд на кисті рук.

На три і - перейти назад на праву ногу переносячи на неї вагу тіла в позу *croisee* вперед; руки розкриваються: ліва у II позицію, права у III позицію, голова повертається ліворуч.

На чотири і - ліва нога закривається в V позицію, зберігаючи положення пози *croisee*.

На раз і другого такту - *demi plie* в V позиції з поворотом корпусу *en face*; права рука з III позиції опускається в I позицію, ліва залишається у II позиції; голова, супроводжуючи рух правої руки, набуває положення *en face*, погляд - в долоню правої руки.

На два і - права нога, ковзким рухом витягується вбік, носком в підлогу, права рука розкривається на II позицію, голова повертається праворуч.

На три і - перехід на праву ногу, ліва нога витягується носком в підлогу, положення рук і поворот голови зберігається.

На чотири і - ліва нога закривається в V позицію назад *epaulement 1-raise*, руки опускаються в підготовче положення, голова повертається праворуч.

Комбінація № 5

Вихідне положення: V позиція ніг, *en face*, права нога попереду, руки в підготовчому положенні.

Затакт 3/8 - *demi plie* у V позиції, ліва нога відкривається у бік II позиції, права витягується; руки відкриваються у II позицію, голова повертається ліворуч.

На раз - ліва нога переходить в *demi plie*, права підводиться в положення *sou-de-pied* позаду; корпус злегка нахиляється ліворуч, права

рука закривається в I позицію, ліва зберігає II позицію, голова-и повороті ліворуч.

На два - права нога підміняє ліву у V позиції на високих пів-Пальцях, ліва приймає положення умовного *cou-de-pied*, корпус, руки, голова зберігають попереднє положення.

На три - *demi plie* на лівій нозі, права одразу через *cou-de-pied* Позаду відкривається вбік, ліва нога витягується; права рука відкривається в II позицію, голова повертається праворуч.

На наступний такт рух виконується з правої ноги.

Комбінація № 6

Вихідне положення: V позиція, ліва нога попереду, корпус і ноги и повороті в 7 точку плану класу. Руки в підготовчому положенні, попорот голови вправо.

На раз і два і - руки піднімаються в I позицію, голова нахиляється вліво, погляд на кисті рук.

На три і чотири і - права рука відкривається на II позицію, ліва - вперед, кисті рук повертаються долонями вниз. Права нога витягується назад і не затримуючись на підлозі, піднімається на 90°.

На раз і два і - другого такту, поза зберігається.

На три і чотири і - зайняти вихідне положення. В такій самій музичні розкладці виконуються II і III *arabesque*

Комбінація № 7

Вихідне положення: V позиція ніг, *epaulement croise*, права нога попереду; руки в підготовчому положенні.

Затакт - *demi plie* у V позиції.

На раз •-- стрибок у II позицію в *demi plie*, руки розкриваються на II позицію, голова в повороті праворуч.

На і - високий стрибок, в момент якого фіксується II позиція ніг.

На два і - стрибок завершується на ліву ногу в *demi plie*, права нога згинається *cou-de-pied* (позад)', ліва рука з II позиції закривається через підготовче положення в I позицію, права рука на II позиції, голова в повороті ліворуч корпус - *epaulement croise*;

На три і - права нога опускається в V позицію, руки в підготовчому положенні, коліна витягуються.

На чотири - "затакт" для виконання *echappe* з іншої ноги.

Petit echappe йа одну ногу виконується і у зворотному напрямку.

2.3. Сценографія.

Оформлення сцени

1 епізод

На сцені по центру на четвертому плані декорація великої квітки. Задня завіса з зображенням поляни на краю лісу та болота. (Додаток А)

2 епізод

Задня завіса з зображенням поляни на краю лісу та болота. З правої сторони сцени ліжко Жабенятка. (Додаток Б)

3 епізод

Задня завіса з зображенням країни квітів.

Світлова партитура

1 епізод

Перед початком номеру сцена затемнена. На початку музичного супроводу висвітлюється квітка, з якої виходить Дюймовочка. Під час виходу комах та жабенят на сцені хаотично блимає біле та зелене світло.

При появі Жаби т її сина приглушене світло та герої висвітлюються білим світлом. Потім знов хаотично біле та зелене світло.

2 епізод

Сцена «залита» зеленим світлом. Герої протягом всього номеру висвітлюються білим світлом. На при кінці номеру сцена стає темною.

3 епізод.

Сцена світла – повне освітлення. На при кінці, з появою Ельфа різко кольорове освітлення.

Опис та ескізи костюмів. У танці все повинно бути гармонійно. Величезна роль належить костюму, від нього залежить половина успіху при виконанні будь-якого танцю. А костюм, в якому танцює дитина, ще й виховує його художній смак, тому керівник хореографічного колективу повинен дуже уважно поставитися до його створення.

Костюм до героїв хореографічних казок повинен повністю відповідати герою, підкреслювати характер та образ. Для доброго сприйняття глядачем костюми казкових герої повинні вирізнятись яскравістю, зі смаком підбраною кольоровою гамою тканини, оригінальністю фасону.

Дюймовочка. Рожеве плаття з довгим рукавом. Верхня частина виконана з трикотажної тканини, яка облягає фігуру та не заважає виконувати різноманітні рухи. Спідниці виконана з легкої тканини в декілька слоїв. Що надає героїні легкості. Волосся розпущене, на голові рожевий бант. (Додаток В)

Жаба. Комбінезон зеленого кольору. В районі животу та стегон підшиті подушечки, для створення об'єму, товстої Жаби. На передній частині комбінезону на грудях та животі біла вставка та жабо. Зелені рукавички. На голові перука зеленого кольору. На ногах зелене взуття, яке має форму жабенячої лапки. (Додаток Г)

Жабеня. Зелений комбінезон з капюшоном. Зелені рукавички. Зелене шите взуття.

Комахи. Черні еластичні штани та чорний топ. На голові невеликий чорний головний убір з вусиками. На ногах чорні балетні туфлі.

Ластівка. Білий комбінезон з довгим рукавом щільно прилягаючий до тіла з трикотажної тканини. Чорний жилет (фрак без рукавів), біле жабо. На голові чорна шапочка. Чорні балетні туфлі. (Додаток Д)

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження та постановчої роботи над хореографічною композицією «Дюймовочка» можемо зробити наступні висновки:

1. Репертуар має величезне значення у вихованні естетичної, творчої особистості. Правильно підібраний репертуар забезпечує можливість вирішення художньо-творчих і виховних завдань одночасно.

При підборі репертуару, слід враховувати ряд принципів: справжня художня цінність танцювальної постановки, провідність художніх образів; відповідність танцювальної постановки технічним можливостям дітей; принцип від простого до складного; наявність різних за видом і формам танцювальних постановок.

Одним з джерелом формування репертуару дитячого хореографічного колективу є казка.

Значення казок у вихованні дітей важко переоцінити. Накопичуючи в собі мудрість попередніх поколінь, вони знаходять воістину чарівну силу: навчальну, розвиваючу, що зцілює. Варто відзначити, що казки впливають на формування мислення дитини, на його поведінку протягом всього дитячого віку. Використовуючи казки в репертуарі дитячого танцювального колективу, ми знайомимо дітей з жанрами хореографічного мистецтва. Діти разом з любленими героями переживають трагедію, драму, а також радіють і жартують разом з ними.

2. Розробляючи ідейно-тематичну основу хореографічної композиції «Дюймовочка», ми визначили тему, ідею, наскрізну дію, над завдання, конфлікт, танцювальну форму та жанр хореографічної композиції. В основу лібрето було покладено сюжети однойменної казки Г.Х.Андерсена . Хореографічна композиція складається з трьох епізодів. Перший епізод – Дюймовочка опиняється на болоті, другий епізод – танець

мами Жаби та її сина, третій епізод – зустріч Дюймовочки з Ластівкою та Ельфом.

Надана характеристика дійових осіб.

Хореографічна композиція поставлена на пісні композитора Євгена Крилатова, вірші – Юрія Ентіна, у виконанні Мілли Мутанни та Світлани Крючкової. Визначено лад, форму, музичний темп, розмір та тривалість кожного епізоду музичного супроводу.

3. Розроблено композиційно-архітектонічна побудова твору кожного епізоду хореографічної композиції «Дюймовочка»

4. Надано графічну таблицю твору та опис хореографічного тексту

5. Розроблено сценографію до хореографічної композиції «Дюймовочка». Надано опис оформлення сцени кожного епізоду композиції, наведена світлова партитура. Описано костюми виконавців. Можемо зазначити, що величезна роль належить костюму, від нього залежить половина успіху при виконанні будь-якого танцю. А костюм, в якому танцює дитина, ще й виховує його художній смак, тому керівник хореографічного колективу повинен дуже уважно поставитися до його створення.

Костюм до героїв хореографічних казок повинен повністю відповідати герою, підкреслювати характер та образ. Для доброго сприйняття глядачем костюми казкових героїв повинні вирізнятися яскравістю, зі смаком підбраною кольоровою гамою тканини, оригінальністю фасону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугаєць Н. А., Волчукова В. М., Пінчук М. С. Методика роботи з хореографічним колективом: навчальний посібник. Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2009. 98 с.
2. Бурля О.А. Формування педагогічної майстерності керівника хореографічного об'єднання: автореферат. дис...канд. пед.наук : 13.00.06. К. 2004. 20 с.
3. Бурля О. А. Формування професійних якостей хореографа як соціальний попит суспільства . Наукові праці : збірник. Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА. 2001. Т. 13 : Педагогіка. С. 98-101.
4. Голдрич О. С. Методика роботи з хореографічним колективом. Львів: Каменярь, 2002. 64 с.
5. Даниляк Й. Т. Завдання музичної підготовки вчителів початкових класів і хореографії та можливостей їх реалізації в навчальному процесі педагогічного факультету. Збірник наукових праць НДІУ. К., 2008. Т. XXI : Україна – освіта. С. 94.
6. Євген Крилатов. URL: <https://calendate.com.ua/person/764>
7. Зубатов С. Л. Методика роботи з хореографічним колективом. К. : ІПКПК, 1997. 112 с.
8. Кирилюк В. М. Педагогічні основи формування ДХК : навч.-метод. посіб. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2006. 112 с.
9. Кирилюк В. М. Педагогічні принципи і методи відбору дітей до хореографічної школи : метод. матеріали на допомогу педагогам-хореографам та студентам-практикантам. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2007. 217с.
10. Климчук Л. М. Інтегральний підхід до викладання хореографічних дисциплін у дитячих навчальних дошкільних закладах URL: <http://cdpo.ipro.kubg.edu.ua/?p=532>

11. Книга керівника позашкільного навчального закладу: довідково- методичне видання / упоряд. : З. М. Рудакова, Л. М. Павлова. Х. : Торсінг плюс, 2006.
12. Книга педагогічної слави України URL: <http://kps-ua.net/2010/sumska/trigub-irina-vasilivna>
13. Колногузенко Б. М. Методика роботи з хореографічним колективом : навч.-метод. матеріали для хореографічних відділень факультету хореографічного мистецтва. Харків, 2003. 214 с.
14. Колногузенко Б. М. Методика роботи з хореографічним колективом. Частина 1. Хореографічна робота з дітьми : навч.-метод. посіб. Х. : ХДАК, 2004. 186 с.
15. Мартиненко О. В. Методика хореографічної роботи з дітьми старшого дошкільного віку : навч. посіб. Донецьк : Юго-Восток, 2009. 324с.
16. Мартиненко О.В. Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом (дошкільний вік) : навч. посіб. Бердянськ : Видавництво БДПУ, 2014. 302 с.
17. Мартиненко О.В. Теорія та методика роботи з дитячим хореографічним колективом : навчальний посібник. Донецьк : ЛАНДОН-ХХІ, 2012. 232 с.
18. Методика роботи з хореографічним колективом : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Хореографія». Рівне : Овід, 2012. 352 с.
19. Расул І. В. За кулісами театру танцю «В гостях у Казки». Кіровоград : Центрально-українське видавництво, 2007. 78 с.
20. Специфіка роботи балетмейстера в різних танцювальних колективах URL: [http://www.tanec-wiki.com/index.php?option=com_content&view=article&id=2771:specifi ka-](http://www.tanec-wiki.com/index.php?option=com_content&view=article&id=2771:specifi-ka)

roboti-baletmeystera-v-riznih-tansuvalnih-kolektivah&catid=114:drugie-raboti&Itemid=170

21. Теорія і методика хореографії у питаннях і відповідях: навчальний посібник для студентів спеціальності Хореографія / колектив авторів за заг. ред. О.В.Мартиненко. Мелітополь: ПП Скребейко П.В., 2018. 344с.

22. Фриз П. І. Теорія і методика хореографічної роботи з дітьми: навч.- метод. посіб. для студентів спеціальності «Хореографія». Дрогобич: ДДПУ, 2006. 198 с.

23. Шалапа С. В., Корисько Н.М. Методика роботи з хореографічним колективом : підручник Ч.2. К. : НАКККіМ, 2015. 220 с.

24. Шалапа С.В., Корисько Н.М. Методика роботи з хореографічним колективом : підручник. Ч.1. К. : НАКККіМ, 2015. 252 с.

25. Шевіла Л. Особливості підбору репертуару для дитячого хореографічного колективу. URL: <http://www.elar.ippo.edu.te.ua>.

26. Чому казка - найкращий інструмент для виховання дитини? URL: <https://starylev.com.ua/club/article/chomu-kazka-naykrashchyy-instrument-dlya-vyhovannya-dytyny>.

Додаток А

Оформлення сцени 1 епізоду

Декорація 2 епізоду

Костюм Дюймовочки

Костюм Ластівки

Костюм Жаби та Жабенятка

Опис рухів

Рух № 1

Preparation на 2/4: раб. Нога з 5 позиції нога піднімається в сторону на 45 гр. Одночасно рука відкривається на 2 позицію в супроводі голови.

1-2 такти: 2 battement frappe вперед.

3-4 такти: піднятися на releve на опорній нозі, що працює нога відкрита вперед на 45 гр. На останні 2/4 опуститися з п / п.

Рух № 2

1-2 такти: 2 battement fondu вперед

3 такт: plie releve на опорній нозі.

4 такт: demi rond de jambe en dehors на 45 гр.

5-8 такт: те ж саме виконати в сторону

8-12 такти: те ж саме виконати назад

Рух № 3

Початкове положення: 1 позиція. Preparation: temps releve par terre en dehors.

1-2 такти: 3 rond de jambe par terre en dehors на 2/4 кожен, на останні 2 / 4 passe par terre (вперед, назад) на 1/4 кожен.

3 такт: 3 rond de jambe par terre en dehors на 1/4 кожен, 1/4 пауза.

4 такт: releve ient вперед на 90 гр., На останню 1/4 опустити ногу на носок. 5-8 такт: комбінація виповнюється en dedans.

9-10 такт: обведення на demi plie en dehors.

11 такт: розтяжка назад

Рух № 4

Виконується на два такти музичного супроводу.

1-й такт.

На «раз-і» – притупнувши правою ногою за третьою позицією попереду і трохи присівши на лівій нозі, сильно подати ліве плече вперед і нахилити корпус униз ліворуч, голову повернути ліворуч; одночасно, піднімаючи лікоть угору, піднести праву руку в першу позицію, долонею від себе, на рівень лівого стегна (рука підноситься дещо ліворуч, трохи далі першої позиції). Ліву руку закрити на талію.

На «два-і, три-і» – пауза (фіксація пози).

2-й такт.

На «раз-і» – двічі притупнувши правою ногою за третьою позицією попереду, розкрити праву руку в другу високу позицію трохи поперед себе, відкритою долонею вгору

На «два-і, три-і» – пауза (фіксація пози).

Розкриття правої руки в другу високу позицію виконуються хвилеподібним рухом ліктя. Під час проведення руки лікоть опускають трохи вниз, угору, а потім знову вниз. Рух закінчують різким акцентованим відкриттям долоні вгору. Корпус нахилиють праворуч, лівим боком вгору, голову повертають ліворуч угору.

Рух № 5

На рахунок «раз-і» – виконавець робить крок правою ногою вправо з носка на всю ступню, злегка присідаючи.

Одночасно ліву ногу відокремлює від підлоги і наближає стопою ззаду до щиколотки правої ноги. Коліно зігнуте і направлене вліво. Підйом витягнутий. Корпус злегка нахилиється вправо. Руки можуть лежати долонями збоку на талії. Дівчина може триматися за спідничку.

На рахунок «два-і» – виконавець переступає ззаду на півпальці лівої ноги по 3-й позиції, витягаючи ногу в коліні. Праву ногу відокремлює спереду від підлоги, вільну в коліні і підйомі. Корпус і руки в тому ж положенні.

На рахунок «три-і» – виконавець переступає на всю ступню правої ноги, злегка присідаючи. Ліву ногу віддриває ззаду від підлоги і наближає стопою до щиколотки правої ноги.

На наступний такт рух виконується з лівої ноги, тобто виконавець на рахунок «раз-і» робить крок лівою ногою вліво. Праву ногу відокремлює від підлоги і наближає стопою ззаду до щиколотки опорної ноги. Корпус злегка нахиляється вліво.

Рух № 6

1 – руки в сторони, праву вперед;

2-3 – два-три кроки, вальсет;

4 – переверот в сторону;

5 – падіння в упор лежачи, згинаючи руки;

6 – випрямити руки, упор присівши на правій, ліву в сторону; 7 – коло правою;

8 – змінити положення ніг;

Рух № 7

- point-flex сидячи на підлозі, корпус прямий – скорочення й натягування стопи за 6-ю позицією;

- rond de pied – сидячи на підлозі, корпус прямий, коло стопою назовні за 1-ю позицією;

- rond de jambe – сидячі, коло витягнутими ногами назовні;

- developpé contr hend – лежачи, одна нога витягнута, інша виймається протележною рукою за п'ятку за 1-ю позицією;

- deep body bend – складання; arch-pont – місток; grand ecart – шпагати.

Рух № 8

- port de bras – переводи рук з нахилиннями корпусу назад, вправо, вліво, вперед;
- stretch – розтяжки вниз назад за 4-ю позицією з двох ніг, розтяжка вбік з переходом у 2-гу позицію;
- passé-twist – переводи коліна з виворотного в завернуте положення;
- battement tendu simple et poin-flex – виведення й приведення ноги в 1-шу позицію хрестом; носок, каблук, носок, приставити;